

Innhold

Innledning.....	side	2
Viktige hendelser og veien videre.....	side	3
Barne- og elevtall 2019/2020	side	4
Kapittel 1: Statlige føringer for barnehage og skole	side	5
Kapittel 2: Barnehage-/skoleeierrollen.....	side	8
Kapittel 3: Handlingsdel 2019 – 2022.....	side	11
3.1 Om fokusområdene.....	side	11
3.2 Trygt og godt miljø.....	side	12
3.3 Tdlig innsats.....	side	13
3.4 Læringsresultater og gjennomføring.....	side	14
3.5 Kompetanse.....	side	17
3.6 Medvirkning.....	side	19
Oppsummering utfordringer og tiltak for å følge opp....	side	21

Forside: Ringeby barnehage

Innledning

Opplæringsloven § 13-10 pålegger skoleeier å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringen. Rapporten skal drøftes av skoleeier, det vil si kommunestyret. Det er ikke tilsvarende krav i barnehageloven.

Kommunestyret vedtok i juni 2019 «Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan» med handlingsdel for 2019 – 2022 (KOM-054/19). Som følge av denne helhetlige planen for barnehage og skole vil den årlige kvalitets- og utviklingsrapporten heretter omfatte både barnehage og skole, samtidig som kravene i opplæringsloven ivaretas.

Rapporten for 2019 markerer et overgangsår mellom gammel og ny plan – mellom rapport for bare skole og rapport for skole og barnehage. Skole for hele 2019, barnehage fra august 2019. Det vil derfor naturlig nok vies mest plass til skole i årets rapport.

Opplæringsloven krever at rapporten som et minimum skal omtale læringsresultater, fravall og læringsmiljø, og den skal være et sentralt element i forhold til det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet.

Hensikten med rapporten er å analysere dagens tilstand og vurdere om det er behov for justeringer av tiltak for å øke kvaliteten på barn og elevers utvikling og læring. Rapporten søker også å gi oversikt og økt innsikt i utviklingsarbeidet som drives i barnehagene og skolene.

Rapporten henter i all hovedsak data fra skoleporten.no, men også fra andre relevante kilder.

«Ringebuskolen. Kvalitets- og utviklingsrapport 2018» ble drøftet og behandlet i kommunestyret 25.06.2019.

KOM-053/19 Vedtak:

1. *Kommunestyret godkjenner «Ringebuskolen. Kvalitets- og utviklingsrapport 2018».*

2. *Kommunestyret forutsetter at rådmannen og skolene bruker vurderinger og konklusjoner til forbedringsarbeid og styrket innsats for stadig bedre læringsresultat og bedre læringsmiljø.*

Levekårsutvalgets har i flere år stilt spørsmål til skolene i den hensikt å bedre dialogen og øke utvalgets innsikt i skolenes arbeid.

Fra og med 2019/2020 stilles spørsmålet også til barnehagene.

Fordi det var valgår, og rimelig å anta utskiftninger i posisjoner, valgte daværende LKU i 2019 å stille spørsmål om hva som fungerer bra og hva som kan forbedres. Se mer om dette s 8-9.

Ikke bare tellinger, men også fortellinger. Gjennom tekst og bilder bidrar ansatte, barn og elever til at rapporten viser glimt fra barnehage-/skolehverdagen ut over tørre tall og fakta.

Takk til alle som har bidratt!

Kommunedirektøren 06.05.2020

Verdt å merke seg i 2019:

- [«Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan»](#) ble vedtatt i kommunestyret 25.06.2019 med virkning fra 01.08.2019.
- Ringebu var [Språkkommune 2018](#). Det innebar at barnehagene og skolene gjennom høsten 2018 utarbeidet en språkstrategi som det ble arbeidet systematisk med gjennom 2019. Et fokus var overgang barnehage – skole, et annet var økt kompetanse på området språk, lesing og skriving hos ansatte i barnehage og skole.
- Barnehagene fikk fast plass for sommerutstillingen da siloen i Ringebu prestegard ble åpnet i juni 2019. Tema for utstillingen i 2019 var «Barnas møte med veiskillekunsten – mammuten og dragen».
- Skolene har fortsatt arbeidet med å øke kunnskapen med hensiktsmessig bruk av nettbrett i læringssituasjoner.
- Skolene har brukt tid og ressurser på arbeidet med å forberede innføring av [ny læreplan](#) fra 01.08.2020.
- Barnehagelærere og lærere har gjennom statlige ordninger gjennomført relevant videreutdanning.
- Ringebu, Sør-Fron og Nord-Fron har samarbeidsavtale om tilsyn i barnehager. Senhøsten 2019 gjennomførte Sør-Fron og Nord-Fron tilsyn i Ringebu barnehage og Familiebarnehagene. Det ble ikke avdekket regelbrudd.
- Teams ble introdusert som samarbeidsverktøy for ansatte i barnehager og skoler.

Spesielt fokus i 2020:

- Skolene får nye læreplaner fra 01.08.20: [Kunnskapsløftet 2020](#) (K 2020).
- Fortsatt øke ansattes kompetanse ved planmessig, systematisk arbeid gjennom ordningene regional kompetanseutvikling i barnehagen og desentralisert kompetanseutvikling, samt gjennom ordninger som gir mulighet for videreutdanning for barnehagelærere og lærere.
- Assistenter i barnehagene tar fagbrev i barne- og ungdomsarbeid.
- Arbeid med kunnskapsbasert bruk av digitale verktøy vil fortsatt ha stort fokus. Dette gjelder så vel som samarbeidsverktøy og som pedagogisk verktøy.
- Videreutvikle arbeidet med overganger, særlig fra barnehage til skole/SFO.

Barne- og elevtall 2019/2020

Familiebarnehagene (private eiere i kommunal ordning) Antall barn: 63 f 2019 6 f 2018 26 f 2017 31	Ringebu barnehage (kommunal) Antall barn: 56 f 2016 23 f 2015 15 f 2014 18
Fåvang barnehage (kommunal) Antall barn: 44 f 2016 12 f 2015 14 f 2014 18	Venabygd montessoribarnehage (privat) Antall barn: 21 f 2019 1 f 2018 4 f 2017 4 f 2016 4 f 2015 5 f 2014 3
Fåvang skole Antall elever: 166 1. 18 2. 19 3. 24 4. 25 5. 31 6. 27 7. 22	Ringebu skole Antall elever: 104 1. 12 2. 14 3. 16 4. 16 5. 15 6. 16 7. 15
Ringebu ungdomsskole Antall elever: 138 8. 44 9. 47 10. 47	

Data pr 05.03.2020, hentet fra barnehage- og skoleadministrativt system.

Venabygd Montessoriskole (privat) har skoleåret 19/20 45 elever. 38 er hjemmehørende i Ringebu eller Fåvang skolekretser, de øvrige kommer fra andre kommuner.

Prognose viser at antall skolestartere vil variere fra 31 til 39 i perioden 2020 - 2025, og at det alle disse årene vil være flere skolestartere i Ringebu skolekrets enn i Fåvang skolekrets. Altså en endring fra at det i mange år har vært flest skolestartere i Fåvang skolekrets.

2020 blir et år som vil skille seg positivt ut fra de foregående. Helsestasjonen melder 31.mars at det i perioden januar til og med oktober 2020 er ventet 44 fødsler i kommunen. (33 i Ringebu skolekrets, 11 i Fåvang skolekrets).

Kapittel 1 Statlige føringer for barnehage og skole

[Barnehageloven](#) og [opplæringsloven](#) med tilhørende forskrifter er de mest sentrale styringsdokumentene for kommunen som barnehagemyndighet, barnehageeier og skoleeier. [Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver](#) er forskrift. [Kunnskapsløftet](#) (nå: K06, fra 01.08.20.: K20) er vedtatt læreplan for skolen.

[Opplæringslovens kapittel 13](#) beskriver pliktene kommunen har som skoleeier. § 13-10 sier *Kommunen har ansvaret for at krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte, under dette å stille til disposisjon dei ressursane som er nødvendige for at krava skal kunne oppfyllest.*

Etter barnehageloven har kommunen to roller, den er [myndighet](#) og den er [eier](#).

Det betyr at kommunen eier Ringebru og Fåvang barnehager. En kan også si at kommunen eier ordningen med familiebarnehager selv om dette er en sammenstilling av private, selvstendige drivere, men med kommunalt tilsatte styrer og veiledere.

Kommunen skal ivareta myndighetsoppgaver for alle barnehagene i kommunen, også Vena-bygd montessoribarnehage som er privat. Det viktigste myndighetsoppdraget er tilsyn. For å unngå «bukken og havresekken» på dette området, er det inngått avtale med Sør-Fron og Nord-Fron om en interkommunal tilsyns-

ordning der kommunene fører tilsyn i hverandres barnehager.

Ringebru og Fåvang barnehager har barn i alderen 3-6 år. Barnehageloven med forskrifter stiller krav om at det skal være minst en pedagogisk leder per 14 barn når barna er over 3 år. I tillegg er det krav til grunnbemannings på minst en ansatt per 6 barn for denne aldersgruppen.

I familiebarnehagene skal det være minst en voksen per 4 barn og en pedagogisk veileder per 30 barn.

Forskrift til opplæringsloven har tilsvarende et krav om at forholdstallet mellom antall lærere og antall elever i ordinær undervisning maksimalt skal være 15 elever per lærer på 1.-4. årstrinn og maksimalt 20 elever per lærer på 5.-10. årstrinn.

Ressurser til spesialpedagogisk hjelp i barnehagen, spesialundervisning i skolen og særskilt norskopplæring kommer i tillegg til grunnbemannings.

Opplæringsloven fastsetter kompetansekrav til lærere på de ulike trinnene. Disse er skjerpet de senere årene, og kommunen har frist til 2025 med å oppfylle kravet fullt ut.

Kommunen er ansvarlig for å utbetale tilskudd til private barnehager og å administrere ordninger om rett til redusert foreldrebetaling i barnehagene. Ordning om rett til redusert foreldrebetaling vil fra og med august 2020 også omfatte SFO.

Både barnehage og skole skal gi tilbud om rask og ekstra innsats når barn eller elever henger etter forventet utvikling. Dette er ytterligere understreket i [«Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO» \(Meld.St.6 \(2019-2020\)\).](#)

FORTELLING OM Å ARBEIDE TVERRFAGLIG

Lillian Distad Skansgård og Bente Jørstad, lærere 2.trinn Fåvang skole.

Fra høsten 2020 trer Fagfornyelsen i kraft og tverrfaglig arbeid er en viktig del av den. For å bli kjent med den nye læreplanen skulle alle pedagoger ved Fåvang skole utarbeide et tverrfaglig opplegg basert på et valgfritt tema som passet trinnet. I 2. klasse har klassegrisen Bjarne bidratt til mye positivt engasjement og det var da naturlig å legge til rette for et opplegg rundt han.

Bjarne banket på døra da elevene gikk i 1. klasse og har siden den gang vært med i skolehverdagen. Han lærer sammen med klassen og i helgene reiser han rundt på besøk til elevene. I juleferien var han på klassebamseleir hvor vi la til rette for at han skulle møte sin utkårede sauekjæreste Annemone. Etter litt brevveksling mellom Bjarne og hans kommende brud foreslo elevene et frieri som ble gjort pr. post.

Siden klassen i forkant hadde jobbet med tema «jeg og du» i samfunnsfag var alle skjønt enige om at begge parter i et forhold må være enige hvis det er snakk om å berøre, kysse og ikke minst gifte seg. At Bjarne hadde forelsket seg i en sau var først overraskende for elevene – men i fellesskap kom vi frem til at det er lov å elske den man vil. Fagfornyelsens tverrfaglige tema «Folkehelse og livsmestring» kom derfor naturlig inn her. Dagene gikk, spenningen steg og det var stormende jubel i klasserommet da Annemone besvarte brevet med et «yes». For siden Annemone er engelsktalende ble elevene nødt til å kommunisere med henne på engelsk.

I to uker ble det jobbet intenst med bryllupsforberedelser. Mange oppgaver skulle fylles både på den store dagen og i forkant. For å fokusere på det å ta egne valg så søkte elevene skriftlig på jobber i et avlukke som var møblert som et valglokale. De fikk søke på tre jobber hver, og alle var innforstått med at ikke alle kunne få førstevalget sitt (folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap).

Da jobbene var besatt, gikk elevene i gang med oppgavene. Det ble skrevet (for hånd og digitalt) taler, sanger, innbydelser til både foreldre og kosedyr, program, menyer (på norsk og engelsk), tatt midjemål av brudeparet før de dro til skredder, beregnet i forbindelse med handling, matlaging, dekorasjoner og gaver. Siden klassen ønsket å gi brudeparet dekketøy til 19, fikk elevene i oppgave å dekorere tallerkenene med geometriske figurer. De fikk da se at en oppgave kan løses på flere forskjellige måter til tross for at oppdraget er likt. I denne oppgaven berørte vi flere av kjerneelementene i matematikkfaget. At samarbeid lønner seg har elevene i stor grad fått erfare i dette arbeidet.

Bryllupet har, som tidligere nevnt, gitt oss anledning til å snakke om tema som omhandler folkehelse og livsmestring. Av hensyn til brudeparet kunne det for eksempel ikke serveres hverken svinekjøtt eller fårekjøtt under middagen. Alle inviterte kosebjørner måtte i forkant love både på tro og ære at de ikke skulle spise opp sauebruden og hennes engelske familie, selv om det fristet mer enn både Ritzkjes, snitter med Nugatti og sjokoladepudding. Middagen ble både planlagt og tilberedt av andreklassingene og det tverrfaglige tema «Bærekraftig utvikling» kom naturlig inn når det skulle handles og beregnes. Hva som skulle skje med restene hadde elevene tenkt ut og andre elever og skolens personale fikk nyte godt av det. Søpla måtte også sorteres etter endt matlaging. Serveringa ble foretatt av fadderne i 6. klasse og de stilte også velvillig opp på bryllupsdagen. Skole-hjem-samarbeidet kom til uttrykk ved at foreldrene var positive til opplegget og at flere stilte med bryllupskaker.

Bryllupsseremonien hadde rørende inngang, allsang og polonese, der alle gjestene deltok og at vielsen ble foretatt av kommunens vigselsperson Kristin Teigen gjorde seremonien komplett. Klassens toastmastere ledet middagen elegant på både norsk og engelsk og deretter var det tid for brudevals, fest og moro.

Andreklassingene har jobbet med alle de grunnleggende ferdighetene i fagfornyelsen – og det uten at det har blitt oppfattet som «skolearbeid» av elevene.

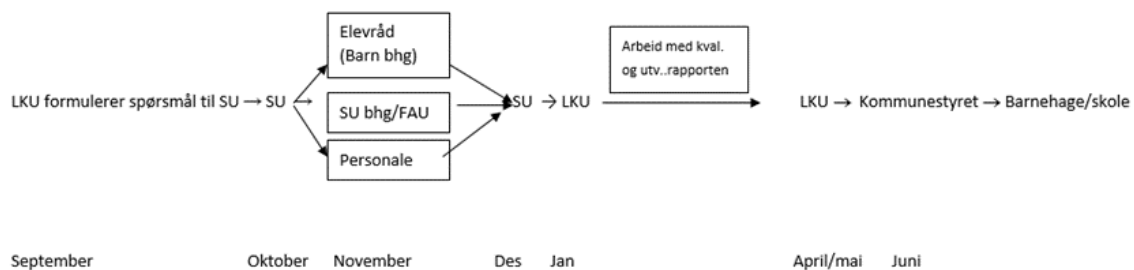

Kapittel 2 Barnehage-/skoleeierrollen

«Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan» beskriver barnehage-/skoleeieransvaret og hvordan kommunestyret forstår god utøvelse av barnehage-/skoleeierrollen.

Fakta

- «Ringebuskolen. Kvalitets- og utviklingsrapport 2018» ble drøftet i kommunestyret 25.06.19.
- «Ringebuskolen på vei mot 2027. Skolepolitisk kvalitets- og utviklingsplan» (KOM-082/14) ble fra 01.08.19 erstattet av «Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan» (KOM-054/19).
- Levekårsutvalgets spørsmål til barnehagene og skolene høsten 2019 dreide seg om hva som fungerer bra, og hva som kan forbedres.

[«Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan»](#) er kommunestyrets styringsdokument for det lokale handlingsrommet i de kommunale barnehagene og skolene.

Den årlige kvalitets- og utviklingsrapporten er et bidrag til at «*barnehage-/skoleeier vet, ikke tror*» og arbeidet med rapporten utgjør en vesentlig del av det systematiske kvalitetsarbeidet i barnehage og skole.

Tallmaterialet i rapporten for 2019 er i hovedsak hentet fra [Skoleporten](#) (resultater nasjonale prøver, eksamen, grunnskolepoeng, elevundersøkelsen), gjennomføringsstatistikk fra Innlandet fylkeskommune og [GSI](#) (grunnskolens statistikkinnsamling).

Andre informasjonskilder er skolebasert vurdering gjennomført på skolene, og som er drøftet og oppsummert i møte mellom skolefaglig ansvarlig, skolens rektor og plangruppe.

Tilsvarende har barnehagene vurdert egen praksis internt og hatt dialogmøte med barnehagemyndighet i etterkant.

Modellen skissert over viser hvordan dialogen mellom skolene og eiernivået er gjennomført de siste årene, fra 2019 også mellom barnehagene og eiernivået.

Dialog betyr «gjennom samtale», og målet med dialogen er gjensidig forståelse.

Spørsmålet levekårsutvalget stiller til barnehagene og skolene kan dreie seg om hvordan de arbeider med barnehage-/skolemiljøet, resultater, eller et annet tema LKU finner nyttig for å kunne gi styringssignal.

LKU- 046/19 Vedtak

Levekårsutvalget ønsker å få økt kunnskap om kvaliteten i barnehagene og skolene, og ber samarbeidsutvalgene gjennom fastsatt prosess for involvering om å:

· peke på tre områder som er bra, og hvorfor disse er bra.

· peke på tre områder til forbedring, og tanker om hvordan disse kan bli bedre.

Svarene fra de seks samarbeidsutvalgene (SU) er journalført. Det tar for mye plass å gjengi alle svarene i rapporten.

Det felles bildet for skolene vektlegger særlig den gode relasjonen mellom voksne og elever og bruk av nettbrett som verktøy i opplæringen som positivt. Det første fordi det bidrar til trivsel, godt læringsmiljø og godt samarbeid mellom hjem og skole. Det andre fordi nettbrett er et godt læringsverktøy i gitte situasjoner, samtidig som SU ved begge barne-skolene peker på at dette også er et område til forbedring fordi hensiktsmessig bruk krever kritisk blikk på praksis.

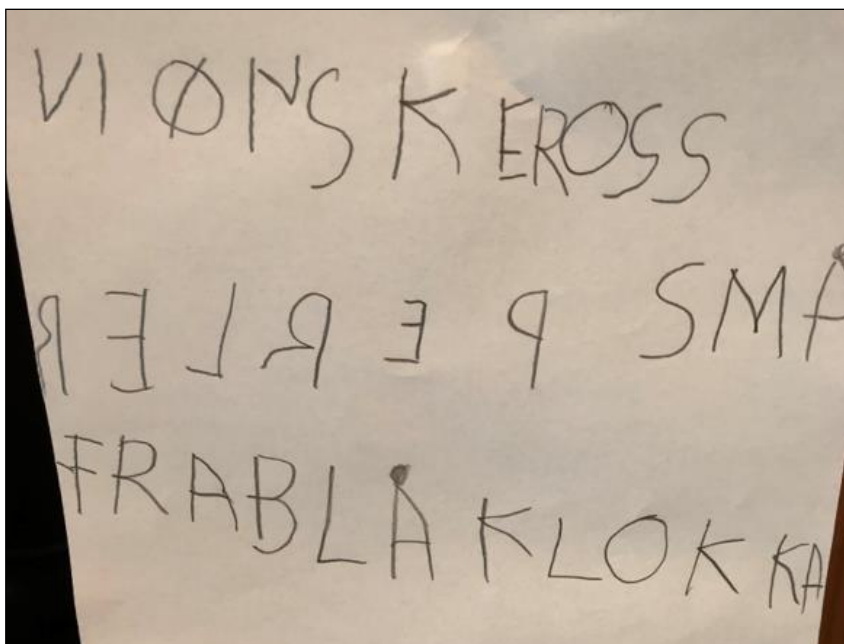
Andre forbedringsområder skolene peker på er behov for økt innsats innen psykisk helse (sammen med skolehelsetjenesten), stadig fokus på arbeid med de grunnleggende ferdighetene i lesing og skriving, øke kvaliteten på overganger i skolehverdagen og behov for nye læremidler som følge av ny læreplan.

Barnehagene trekker fram de voksnes rolle som positiv. De er faglig flinke, trygge og hyggelige. Et annet positivt trekk som nevnes er at det foregår mye og variert uteaktivitet.

På forbedringssiden peker samarbeidsutvalgene i barnehagene på at de generelt ønsker høyere bemanning, særlig gjelder dette ved avlevering om morgenen. Et annet tema er matservering. Det er ønskelig med mer variert kosthold, men en ser at dette ikke er mulig uten at det settes inn ressurser til kjøkkenhjelp fordi det ikke blir riktig å ta voksne bort fra barna for å lage mat. SU i familiebarnehagen peker på utfordringer knyttet til åpningstid.

En del av forbedringsområdene som trekkes fram krever økte økonomiske rammer, og må eventuelt vurderes tatt inn i rullering av økonomiplanen. Her nevnes spesielt læremidler som følge av fagfornyelsen og eventuell økt bemanning i barnehagen.

Barnehagene fyller lovkravet til bemanning med antall barn per voksne, men som følge av at åpningstiden er lenger enn arbeidstiden, er ikke alle til stede hele dagen.

«FORFATTERE» I BARNEHAGEN

Margunn Haugen, styrer Ringeby barnehage

I en periode var det en blomstrende interesse for å lage bøker på den ene avdelingen i barnehagen. Det startet med at førskolegruppen begynte å arbeide med temaet «språk og tekstforfatting». Det ble gitt en felles introduksjon om bøker. Barna ble delt inn i grupper og fikk utdelt ulike bamser/hånddukker som de skulle forfatte en fortelling om. Prosessen varte over 4 mandager og de kom godt i gang den første dagen.

Tre dager senere kommer et av førskolebarna i barnehagen med en bok hun hadde laget da hun var på besøk hos farmoren sin dagen før. Denne boken ønsket hun å dele med barn og voksne på avdelingen.

I samlingsstunda stilte hun seg opp fremfor alle sammen og leste, sang og viste frem historien sin med høy og tydelig stemme.

Dette ble starten på to dager med en voldsom interesse for å produsere egne bøker. De voksne var hjelpelige med å stifte sammen ark og både 3, 4 og 5 åringer var kjempeivrige etter å skrive bøker. De tegnet, skrev latinske bokstaver, skrev liksom -setninger og pyntet med klistermerker for å fortelle historiene sine.

Dette var en jente som vanligvis holder seg litt i bakgrunnen og ikke tar mye oppmerksomhet, hun delte noe hun har gjort med de andre barna. Hun ble pådriver for et lite bokprosjekt inne på avdelingen. Hun høstet mye ros og anerkjennelse fra de voksne og ble en god rollemodell for de andre barna. De andre barna ønsket å lage egne bøker som de også ville lese for alle sammen. De voksne oppfordret jenta til å dele erfaringene sine med de andre og vise hvordan hun lagde boken sin. Dette er noe som ga henne status i gruppa og hun fikk en enorm mestringsfølelse. Alle 5-åringene, mange av 4- og 3-treåringene inne på avdelingen engasjerte seg og ønsket å lage egne bøker.

I denne prosessen oppdaget vi at mange av barna har gode fortelleregenskaper og gode kunnskaper om hva som kjennetegner en fortelling; fraser som «det var en gang» og «snipp, snapp, snute, så var eventyret ute» kom igjen hos mange av barna. En gutt på 4 år fortalte historien i boken sin, men lo så mye at det var bare så vidt han fikk til å prate; han brukte humoristiske virkemidler og dro inn den velkjente «kom igjen, ketchup» vitsen sammen med litt prompe-humor. Andre barn fortalte om skumle troll som gjemte seg under senga. Mens andre igjen trekte inn Pulverheksa, spøkelser og prinsesser i historiene sine. Det interessante her er at ingen av bøkene ble like, alle hadde sine egne temaer og de arbeidet selvstendig med bøkene sine. Men målet for alle var å dele historien med barn og voksne på avdelingen.

En ettermiddag satt en voksen ved et bord sammen med 6 barn i alderen 3-5 år som leste for hverandre, applauderte og roste hverandres bidrag. Det var mange stolte barn som gikk hjem fra barnehagen denne dagen 😊

Dette er det vi kaller et godt språkmiljø og tydelige tegn på en gryende skriftspråkutvikling.

Kapittel 3 Handlingsdel 2019 – 2022. Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling

Målsetting

- Barn og unge opplever et miljø som ivaretar og fremmer psykisk og fysisk helse, trivsel, utvikling og læring.
- Barn og unge opplever seg som viktige bidragsyttere i et fellesskap.
- Barn og unge tar vare på hverandre og omgivelsene.

Fakta

- «Barnehage og skole på veg mot 2031» setter langsiktige mål for barnehage og skole i Ringebu kommune.
- Handlingsdelen for perioden 2019-2022 har tre fokusområder: Folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling. Alle tre områdene er godt forankret i Rammeplan for barnehagen og Kunnskapsløftet 2020.
- Barnehagens og skolens mandat fordrer høy kompetanse hos pedagoger, lærere, styrere, skoleledere og andre ansatte.
- Barnehagene fyller lovkrav til pedagogisk bemanning og lovkrav til grunnbemanning.
- Skolene fyller lovkrav til lærertetthet i ordinær opplæring.
- Barnehagens prosjekt *Barnet som aktiv samfunnsdeltager* synliggjør barna som bidragsyttere i lokalsamfunnet.
- *Revar* – Ringebubarnehagenes eget opplegg for miljøarbeid ble i 2019 kjøpt inn av barnehager rundt om i landet.
- Andel elever med vedtak om rett til spesialundervisning er 5,7% (høsten 2019). Landsgjennomsnittet er 7,7%.
- Elever med mindre enn 30 grunnskolepoeng har økt risiko for å falle ut av videregående skole.
- Forhold knyttet til elevens rett til trygt og godt skolemiljø er hjemlet i [opplæringsloven kap 9A](#). Det er varslet at tilsvarende kapittel vil komme i barnehageloven.
- Elevundersøkelsen er obligatorisk å gjennomføre på 7. og 10.trinn.
- Resultatene på nasjonale prøver 5.trinn, 8.trinn og 9.trinn og resultater sluttvurdering etter 10.trinn offentliggjøres i [Skoleporten](#).
- Resultatene, og tiltak for å følge opp disse, er gjenstand for drøfting i skoleledergruppa, mellom skolene og kommunedirektøren ved skolefaglig ansvarlig, samt internt på den enkelte skole.

3.1 Om fokusområdene

Fokusområdene er forankret i verdigrunnlaget i rammeplan for barnehagen og i tverrfaglige tema i L2020 for skolen. Fokusområdene skal bidra til sammenheng i det pedagogiske arbeidet i barnehage og skole.

Handlingsdelen i [«Barnehage og skole på veg mot 2031»](#) setter mål for perioden 2019 – 2022 og beskriver suksessfaktorer som øker sannsynligheten for å nå ønsket resultat. Se tekstboks s 21.

Vurderingen av de ulike faktorene i denne rapporten må ses i lys av at planen bare har virket siden 01.08.19.

Hvordan den enkelte barnehage og skole skal arbeide for å nå de ulike suksessfaktorene må tilpasses alder og beskrives i barnehagenes årsplaner og skolens virksomhetsplaner. I det perspektivet anses «Barnehage og skole på veg mot 2031» å være et godt styringsdokument for det lokale handlingsrommet.

Gode grunnleggende ferdigheter i språk, lesing og skriving vil, tilpasset særpreget i barnehage og skole, være viktige grunnsteiner innenfor alle tre fokusområdene.

Fagplaner i skolen er ikke tema i «Barnehage og skole på veg mot 2031» fordi de fastsettes nasjonalt, og den enkelte skoles handlingsrom for å nå kompetansemålene defineres der. Men det er et krav i opplæringsloven § 13-10 at læringsresultat skal drøftes i den årlige rapporten. Dette gjøres derfor med aktuelle beskrevne suksessfaktorer i planen som bakteppe.

3.2 Trygt og godt miljø

Barn og elever har krav på et trygt, godt og inkluderende miljø i barnehage og skole som fremmer helse, trivsel, læring og utvikling. Forståelsen av hva som skal til for å oppnå dette kommer fram i flere av suksessfaktorene i handlingsdelen for Barnehage og skole på veg mot 2031.

Gjennom [elevundersøkelsen](#) får elevene si sin mening om forhold som er viktige for trivsel og læring på skolen. Undersøkelsen er obligatorisk for 7. og 10.trinn, men gjennomføres også for andre trinn. Det finnes ikke tilsvarende undersøkelse for barnehagene. Tallmaterialet er derfor hentet fra skolen, men en ser at refleksjonene rundt noen av resultatene også kan gjelde barnehagene.

Elevundersøkelsen har mange indikatorer. Her går vi nærmere inn på et lite utvalg av disse. En må ha med seg at elevundersøkelsen gir et bilde av situasjonen der og da, og at enkelte områder, for eksempel mobbing, kan endre seg raskt.

Det er nullvisjon i forhold til å tolerere mobbing, men barnehager og skoler erkjenner at det vil skje. Det sentrale blir derfor å ha et aktivt forhold til å forebygge og raskt iverksette tiltak når barn eller elever opplever krenkelser eller mobbing.

Ingrid Lund, professor ved universitet i Agder, fronter den nye forståelsen av mobbebegrepet. Hun beskriver mobbing *som sosiale prosesser på avveier og følelser på ville veier*. Hun sier videre at mobbing av elever i skolen og barn i barnehagen er *handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, av å være en betydningsfull person i fellesskapet og av å ha muligheten til medvirkning*.

I Ringebu svarte 6,3% av elevene på 7.trinn og noen få elever på 10.trinn (så få at andel er unntatt offentlighet) på elevundersøkelsen høsten 2019 at de hadde opplevd mobbing fra andre elever på skolen de siste månedene før undersøkelsen.

At barn og elever opplever å bli mobbet er alvorlig for de det gjelder, og må tas på det største alvor av barnehagene og skolene. Like viktig, om ikke viktigere enn målepunktet på elevundersøkelsen, er derfor det daglige arbeidet i barnehagene og skolene.

Lovendringen i opplæringslovens kap 9A 01.08.17 om elevenes rett til trygt og godt skolemiljø, skjerpet elevens subjektive rett til ikke å oppfatte skolemiljøet som trygt og godt, samt skolens plikt til å følge med, gripe inn, varsle, undersøke og iverksette tiltak. Det vil si at når en elev eller foreldrene sier fra, eller skolen ser at en elev ikke har det trygt og godt på skolen, skal skolen raskt undersøke saken og iverksette tiltak som er egnet til å endre elevens situasjon til det bedre.

Per i dag finnes det ikke tilsvarende lovkrav i barnehageloven, men det er varslet at det vil komme, fordi flere nasjonale undersøkelser viser at mobbing, slik det er definert av Ingrid Lund, også forekommer i barnehagene.

All nyere forskning viser at de fleste tiltakene bør rettes mot hele gruppen/klassen, og ikke

bare mot den som er utsatt. Dette henger sammen med forståelsen av at krenkelser og mobbing er et resultat av at det sosiale miljøet er på feil spor. Det er ikke bare de som aktivt krenker et barn eller en elev som er ansvarlige, de som framstår som «heiagjeng» eller passive tilskuere har også en rolle i det som skjer.

For å sikre et forsvarlig system for arbeidet knyttet til retten til trygt og godt miljø, har barnehagene og skolene i fellesskap utarbeidet et dokument som skal sikre gode rutiner for oppfølging av lovverket, og ta på alvor at mobbing også kan skje i barnehagene.

Grad av trivsel og opplevd støtte fra lærerne er en annen innfallsvinkel for å se på kvaliteten på skolemiljøet.

Fig 1. Elevundersøkelsen. Trivsel.
Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

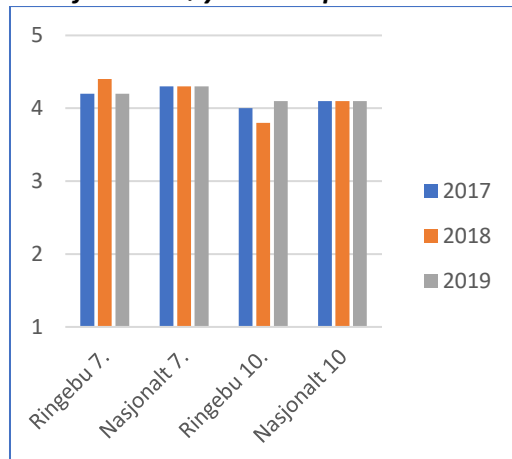
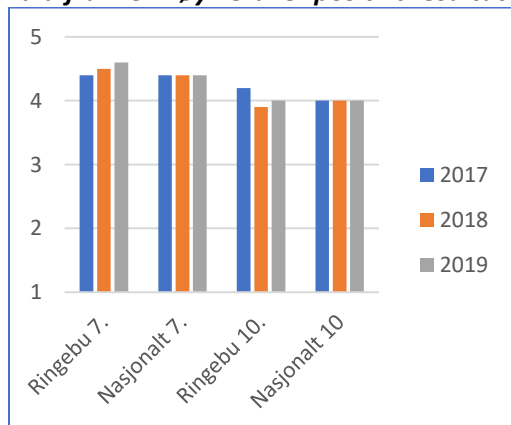

Fig 2. Elevundersøkelsen. Støtte fra lærerne.
Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

Som figur 1 og 2 viser trives flertallet av elevene på 7. og 10.trinn godt på skolen, og de fleste, særlig på 7.trinn, opplever god støtte fra lærerne sine.

Den lave andelen mobbing og resultatene på trivsel og støtte fra lærerne, samt andre indikatorer som har vært med i helhetsvurderingen, gir grunnlag for å kunne si at elever flest opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Det finnes som nevnt ingen tilsvarende undersøkelser i barnehagene, men det er verdt å merke seg det samarbeidsutvalgene sier i sitt svar til LKU om tilstedeværende voksne som tar barna på alvor, anerkjenner dem, er lyttende og legger til rette for gode samtaler og dialog.

3.3 Tidlig innsats

Barn og elever som har behov for det skal få hjelp tidlig slik at de får utviklet sitt potensial.

Skal vi lykkes med å nå målet om en god utdanning og like muligheter for alle, må vi starte tidlig. I de tre første årene i et barns liv er hjernen på sitt mest formbare, og disse årene er avgjørende for videre utvikling og læring. I denne perioden utvikler hjernen seg i rekordfart, og barna lærer mer enn på noe tidspunkt senere i livet. Blir det lagt et godt grunnlag i disse årene, øker sannsynligheten for en god utvikling videre (Meld.St. 6 (2019-2020)) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO).

I dette står barnehagens arbeid med å stimulere til god språkutvikling sentralt. Barn lærer språk ved å lytte til og bruke språk i samspill med andre.

Når barna begynner på skolen er det store forskjeller i hvor modne de er, og hva de kan. Skolen har plikt til å tilby intensiv opplæring for elever på 1.-4.trinn som blir hengende etter i lesing, skriving eller regning, en plikt som faller innenfor rammen av tilpasset opplæring og ikke utløser individuelle rettigheter. Til og med 2019 fikk kommunene øremerket

tilskudd til tidlig innsats i skolen, men dette er fra 2020 lagt inn i rammetilskuddet.

Tidlig innsats, tilpasset opplæring og vurdering for læring er prinsipper og redskap som brukes gjennom hele skoleløpet i arbeidet for å nå målet om at skolen skal gi et likeverdig opplæringstilbud til alle, uavhengig av evner og forutsetninger. Systematiske kartlegginger, dokumentasjon og elevsamtaler gir grunnlag for tidlig å kunne oppdage og legge spesielt til rette for elever som kan få utfordringer med å gjennomføre videregående opplæring.

Skriving i barnehagen

Språkkommune 2018

Skolene og barnehagene visste at barn som har godt språk ved skolestart ser ut til å profittere mer på skolens språklige tilbud enn barn med svakere språk, og at barn og elever som har utfordringer i språkutvikling, lesing og skriving har nytte av raskt iverksatte tiltak uansett når i løpet vansken oppstår. Men barnehagene og skolene ønsket enda mer kunnskap om dette, og søkte om at kommunen ble [Språkkommune 2018](#).

Satsingen startet i 2018, men arbeidet med strategien gikk gjennom hele 2019. Kommunen fikk statlige midler til frikjøp av tre resurspersoner, en fra barnehage, en fra barnetrinnet og en fra ungdomstrinnet, i til sammen 60% stilling. Disse tre koordinerte arbeidet og sørget for at det var en rød tråd fra barnehagen og ut ungdomsskolen. Tiltakene i strategien var i stor grad rettet mot økt kompetanse hos de som arbeider i barnehage og skole. Viktig kompetansetiltak var [Språkløyper](#). Det er interaktive kompetansepakker utviklet av de nasjonale sentrene for lesing og skriving.

Et annet sentralt område i strategien var arbeidet med å skape gode overganger, i denne omgang særlig fra barnehage til skole/SFO.

Prosjektperioden som Språkkommune 2018 er over, men iverksatte tiltak vil bli videreført.

Fortellingene fra Ringeby barnehage side 10 og under gir et bilde på bevissthet rundt barnehagens arbeid med språk.

Rollelek – en viktig arena for språkutvikling

*Margunn Haugen,
styrer Ringeby barnehage*

Noen 3-åringer leker familielek i dukkekroken. De steller med dukkene og har dekket på bordet med kopper og tallerkener. Den ene av dem skal servere de andre kaffe fra en liten kaffekanne og hun spør: «Vil du ha dobbel eller kaffe latte?» De andre barna ser litt uvitende på henne, og svarer at de vil ha kaffe.

Denne lille fortellingen bekrefter hvor viktig rolleleken er i barnehagen og at mange barn er utrolig språkrike. Barn utvikler språket sitt sammen med andre barn, de lærer av hverandre. Derfor er fellesskap og inkludering så viktig for barns læring og utvikling.

Vi reflekterer sammen i personalgruppa over slike praksisfortellinger når vi har felles lærende møter. Målet med det er faglig utvikling og bevisstgjøring, samt sikre at alle barna har et barnehagetilbud av god kvalitet.

Overganger

I løpet av årene i barnehage og skole må barna og elevene gjennom flere overganger.

Den første overgangen er når barna starter i barnehagen. Den neste store er overgang fra barnehage til skole og SFO. Men også

overgangene til ungdomsskolen og videregående opplæring er viktige milepæler i elevenes liv.

Mange barn og elever opplever overgangene som spennende og fylt av forventninger med nye utfordringer, nye muligheter og nye venner, men noen barn og elever strever ekstra i forbindelse med overgangene. De kan oppleve at det er lite sammenheng og kontinuitet mellom nivåene, både sosialt og faglig.

Fra 2018 fikk barnehagen, skolen og SFO en lovfestet plikt til å samarbeide for å sikre barna en best mulig overgang fra barnehage til skole. Skoleeier har hovedansvaret for samarbeidet. Det er, i tråd med lovkrav, utarbeidet en egen plan for overgangen. Overgangsplanen er under utprøving i 19/20 og vil, selv om det skal være rom for tilpasninger, finne sin faste form fra og med skoleåret 20/21.

3.4 Læringsresultater og gjennomføring

Det foregår mye læring i barnehagen, læring som er et viktig grunnlag for å kunne lære videre på skolen.

Optimalt læringsresultat for det enkelte barn i barnehagen og den enkelte elev i grunnskolen gir det beste grunnlaget for å være faglig og sosialt rustet til å gjennomføre videregående skole, og gjennom det stå godt rustet til å mestre voksenlivet.

Betydningen av en rød tråd gjennom barnehage og skole kan anskueliggjøres ved at ordforråd som treåring viser seg å ha stor betydning for leseferdighet som sekstenåring.

Læringsresultat er sammensatt – det er både sosial og faglig læring.

Læring i barnehagen tar utgangspunkt i leken og skjer på barnas premisser. Læringsresultat måles ikke som i skolen. Eksempel på læring i barnehagen hentes fra opplegget [Revar](#) som Ringebarnehagene selv har utarbeidet og som er solgt videre til flere barnehager i landet.

Læringsresultater i skolen

Nasjonalt måles faglig læring i grunnskolen gjennom flere målepunkt i opplæringsløpet.

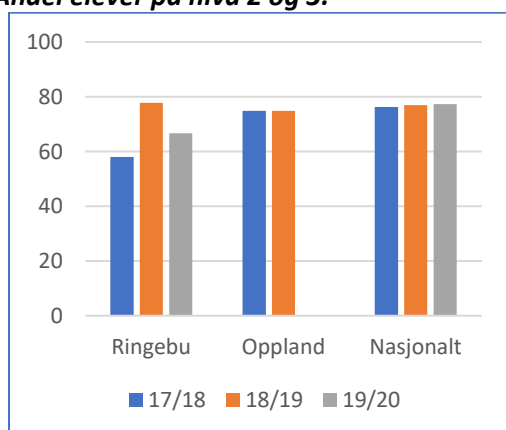
Det første er obligatoriske kartleggingsprøver i lesing, regning og engelsk på småskoletrinnet. Hensikten med disse er kun å avdekke de elevene som strever, slik at de kan få rask og tilpasset hjelp.

Neste målepunkt er nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk på 5. og 8.trinn og lesing og regning på 9.trinn. Det siste nasjonale målepunktet på faglig læring er sluttvurdering på 10.trinn (standpunkt og eksamen).

Nasjonale prøver har to hensikter, grunnlag for å tilpasse opplæringen til den enkelte elev, og del av det nasjonale kvalitetssystemet for å følge med på nivået i norsk skole. Sluttvurdering på 10.trinn er elevens grunnlag for å søke seg inn på videregående opplæring, og regnes da om til grunnskolepoeng. Sluttvurderingen er som nasjonale prøver også en del av det nasjonale kvalitetssystemet. Resultater på nasjonale prøver og sluttvurdering finnes på [Skoleporten.no](https://skoleporten.no).

Resultatene på nasjonale prøver deles i tre nivå på 5.trinn og fem nivå på 8. og 9.trinn. I denne rapporten velger vi å se nærmere på resultatene i lesing fordi det vurderes som den mest sentrale av de grunnleggende ferdighetene.

Fig 3. Nasjonale prøver 5.trinn lesing.
Andel elever på nivå 2 og 3.

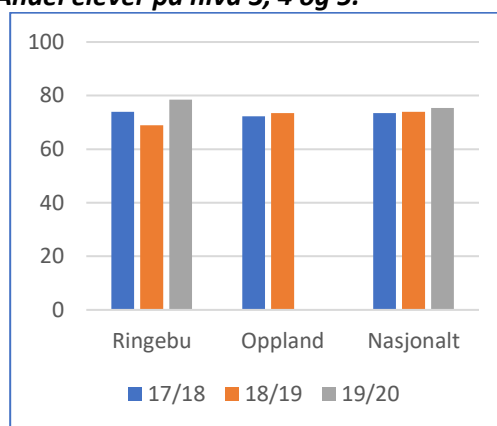
Figur 3 viser andel elever på nivå 2 og 3 i lesing 5.trinn høsten 2019. Elever på nivå 1 anses som ikke å ha funksjonell leseferdighet. Som figuren antyder er det for mange elever på laveste nivå høsten 2019.

Skolene har etter at prøvene ble avholdt i oktober gjennomført ulike tiltak, men med særlig fokus på intensivt opplæringen for elevene som scoret lavest. Det gjennomføres testing for å sjekke framgang og få grunnlag for justeringer av opplæringen.

Over år ser en at resultatet i lesing varierer fra år til år og fra skole til skole. At det er større variasjon ved Ringebu og Fåvang skoler enn nasjonalt skyldes selvsagt haken ved prosentregning – en elev i små grupper slår kraftigere ut enn en elev i store grupper. Samtidig er det viktig at dette ikke får stå som forklaring, da blir det lett en bortforklaring. Skolene må ikke gi slipp på målet om at alle elever som har forutsetninger for det, skal være funksjonelle lesere i 5.klasse. Det krever systematisk innsats og mot til å endre praksis når det er hensiktsmessig.

Fig 4. Nasjonale prøver 8.trinn lesing.
Andel elever på nivå 3, 4 og 5.

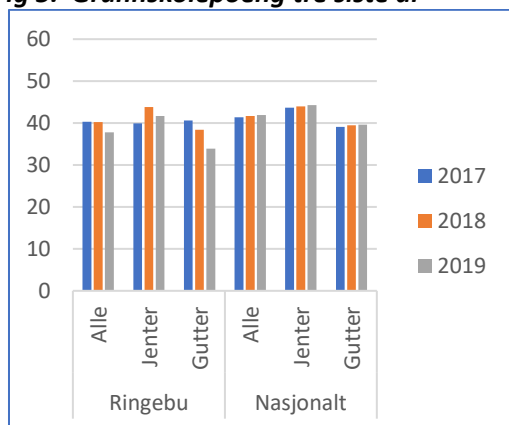
Elevene på 8.trinn scoret over landssnitt på nasjonal prøve i lesing høsten 2019 (fig 4). Men som for 5.trinn ser en at det også her er variasjoner fra år til år. Det er særlig andelen elever på nivå tre som er større enn nasjonalt. Det vil si at andel elever på de to høyeste nivåene er under nasjonalt snitt. Samtidig er det positivt at Ringebu kommune har en mindre andel elever på de to laveste nivåene enn nasjonalt snitt.

Prøvene på 8.trinn måler i stor grad læring på mellomtrinnet (5.-7.). For å kunne si noe om det har vært god utvikling på mellomtrinnet, må en sammenligne med tilsvarende verdier nasjonalt. I og med at det er tre nivå på 5.trinn og fem nivå på 8.trinn er det vanskelig å konkretisere utviklingen gjennom figur eller tabell. Tallanalyse viser at det er flere elever som har løftet seg fra de laveste nivåene opp mot midten, men at det er få som har løftet seg til høyeste nivå i løpet av mellomtrinnet.

Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er et samlet mål for elevenes karakterer i fag ved avslutningen av 10. trinn, en sum av alle tallkarakterene i fagene (på en skala fra 1 til 6), både eksamen og standpunkt. Summen deles deretter på antall karakterer. Dette gjennomsnittet, med to desimaler, multipliseres med 10. Grunnskolepoengene er grunnlag for inntak i videregående opplæring. Det beregnes ikke grunnskolepoeng for elever som mangler karakter i mer enn halvparten av fagene.

Fig 5. Grunnskolepoeng tre siste år

Fylkesmannen sier i sin vurdering av Ringebu kommune i kommunebildet for 2020 at grunnskolepoengene er et av kommunens områder med forbedringspotensial innen kompetanse, kapasitet og kvalitet.

Ungdomsskolen har over år analysert tallene, og har noen oppfatninger av hva som skal til for å heve poengsummen, uten helt å finne nøkkelen til løsningen, ut over å erkjenne at mye ligger i å ha et stadig kritisk blikk på egen praksis. Som en ser av figur 5 er det forskjell på kjønnene. Både i 2018 og 2019 kom guttene dårlig ut sammenlignet med nasjonalt snitt for gutter.

Overgang til videregående skole

48 elever avsluttet grunnskolen våren 2019, 50 elever våren 2018.

Fylkeskommunens årlige rapport over fullføringsgrad første året på videregående (Vg1) viser hvordan det gikk med 2018-kullet:

Gikk ut av grunnskolen i 2018	Bestått i alle fag	Ikke bestått eller mangler vurderingsgrunnlag	Sluttet
Ringebu	86%	8%	4%
Oppland	82%	6%	5%

De fleste av elevene som ikke besto i alle fag ble fanget opp av videregående skole gjennom ulike tiltak. Også de som sluttet ivaretas av videregående skoles oppfølgingstjeneste.

3.5 Kompetanse

Barn og unge skal møte engasjerte og oppdaterte ansatte med høy kompetanse.

Ledere

Meld.St 6 (2019-2020) «Tett på» sier at gode ledere og eiere i barnehage og skole er nødvendig for å utvikle et godt tilbud til barn og elever. Barnehage- og skoleeier har det overordnede ansvaret for kvaliteten på tilbudet og for å sikre gode rammebetingelser for og støtte til arbeidet i den enkelte barnehage og skole. Det innebærer også ansvar for å sørge for at barnehagen og skolen har dyktige ledere. Det er barnehagestyrer og rektor som har det daglige ansvaret for å sørge for at alle barn og elever får delta i fellesskapet og utvikle seg, mestre og lære. Barnehagestyrer og rektor skal også sørge for at de ansatte har et godt og utviklende arbeidsmiljø.

Alle de tre kommunalt tilsatte barnehagestyrere har gjennomført den nasjonale styrerutdanningen. Rektorene har tilsvarende gjennomført rektorutdanningen. Sist tilsatt assisterende rektor søker rektorutdanning fra skoleåret 20/21, de øvrige har gjennomført. En rektor er i gang med masterstudie i utdanningsledelse. Tjenesteleder barnehage og kommunalsjef gjennomfører i 19/20 15 stp barnehagejuss. Styrere, rektorer og assisterende rektorer gjennomførte, sammen med kommunens øvrige ledere, studiet *Ledelse av prosesser* (30stp) skoleåret 18/19.

Barnehagelærere, lærere og andre ansatte

Krav til formell kompetanse er mer detaljert og omfattende i skolen enn i barnehagen.

Barnehageloven krever at styrer og pedagogisk leder har utdanning som barnehagelærer eller annen likeverdig utdanning. For øvrig personale er det ikke krav til formell kompetanse, men det arbeides for at flest mulig som et minimum skal ha fagbrev som barne- og ungdomsarbeider.

For å øke andelen med fagbrev, startet flere assistenter i barnehagene på et utdanningsløp i regi av Karriere Innlandet i februar 2020.

Opplæringsloven med tilhørende forskrift stiller spesifiserte krav til formell kompetanse til den som skal tilsettes i skolen og til kompetanse innenfor undervisningsfagene. Det siste må oppfylles innen 2025. I det ligger at de som underviser i norsk, engelsk og matematikk på barnetrinnet må ha minst 30 stp i faget, tilsvarende krav for ungdomstrinnet er minst 60 stp. I tillegg er det krav om 30 stp i de fleste andre fagene på ungdomstrinnet. Kompetansekravet på ungdomstrinnet utfordrer små skoler med relativt få lærere fordi hver enkelt lærer må ha så mange studiepoeng i ulike fag at det blir krevende å få det til.

Skolene i Ringebu har utarbeidet oversikt over lærernes formelle kompetanse og har i samarbeid med organisasjonene laget en kompetanseplan i tråd med nasjonale krav.

Å ha rett kompetanse i barnehage og skole er et eieransvar. Et viktig støttetiltak for økt formell kompetanse i både barnehage og skole er de nasjonale videreutdanningsordningene.

Tabellen under viser fordeling av de 13 studie-plassene kommunen fikk i de nasjonale ordningene i 2019. (alle 30 stp):

Fag	Studieår	Barne-hage/skole	Antall
Språkutvikling og språklæring	19/20	Ringebu barnehage	2
		Fåvang barnehage	1
Profesjonsfaglig digital kompetanse	18/19 19/20	I sum to fra hver skole	5
			1
Matematikk	18/19 19/20	Ringebu u-skole	1
		Ringebu skole	1
Engelsk	18/19	Ringebu skole	1
Spansk	18/19	Ringebu u-skole	1

2019/2020 er første året barnehagene har videreutdanningsordningen. For skole har ordningen eksistert siden 2012. Fram til semesterslutt våren 2019 hadde 23 lærere tatt i alt 690 studiepoeng i relevante fag!

Skolenes analyser viser, som nevnt over, at det fortsatt er behov for økt kompetanse på ungdomsskolen, særlig i norsk, engelsk og matematikk der kompetansekravet er 60 stp.

Andre kompetanseutviklingstiltak

I tillegg til videreutdanningsordningene er det innført kompetansehevingsprogram som heter [regional kompetanseutvikling i barnehagen](#) (rekom) og [desentralisert kompetanseutvikling i skolen](#) (dekom). Ordningen ble innført i skole et par år før barnehage.

Kort totalt kan en si at felles for ordningene er at kommunen tilføres økonomiske ressurser, og at bruken styres av lokale behov. Kompetansehevingen skal skje gjennom deltakelse i nettverk og arbeid i profesjonelle, lærende fellesskap i den enkelte barnehage og på den enkelte skole. Det er et tett samarbeid med Sør-Fron, Nord-Fron, fylkesmannen og høgskolen i Innlandet i dette arbeidet.

Barnehagene har i hovedsak hittil fokusert på pedagogisk ledelse og styrking av assistentenes rolleforståelse.

Skolene har brukt ressurser til å styrke rektors ledergrupper i arbeidet med å lede profesjonelle læringsfellesskap. Som forberedelse til innføring av ny læreplan fra august 2020 deltar alle lærere inneværende skoleår på fagnettverk i regi av høgskolen.

Foreldremøte Fåvang skole

3.6 Medvirkning

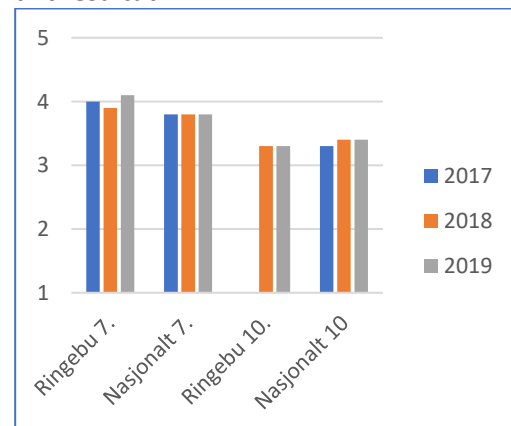
FNs barnekonvensjon peker på barns rettigheter i eget liv. *Barnehage og skole på veg mot 2031* har som suksessfaktor at barn og unge skal medvirke i eget liv og øve opp evne til refleksjon og kritisk tenkning.

Medvirkning betyr ikke at det er barna som skal bestemme.

I barnehagen må en være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår.

Opplæringsloven og Kunnskapsløftet (K20) gir rammer og føringer for elevmedvirkning som gjelder for all opplæring i alle fag. Elevene skal delta aktivt i vurdering av eget arbeid, egen kompetanse og i sin egen faglige og sosiale utvikling.

Fig 6. Elevundersøkelsen. Elevdemokrati og medvirkning. Skala fra 1-5. Høy verdi er positivt resultat.

7.trinn scorer høyere enn nasjonalt snitt på alle delspørsmål under overskriften *Elevdemokrati og medvirkning*. På 10.trinn scores det under eller likt med landssnitt på tre av fire spørsmål i 2019, blant annet på spørsmålet om i hvilken grad elevene er med på å foreslå hvordan det skal arbeides med fagene. Samtidig ser en at 10.trinn i Ringebru scorer over landssnitt på delspørsmålet om skolen hører på elevenes forslag generelt.

Godt foreldresamarbeid innebærer at barnehager og skoler sørger for at foreldrene får medvirke i spørsmål som angår deres barn. Barnehagene og skolene må dessuten legge til rette for at foreldrene kan bli kjent med hverandre og hverandres barn. Godt foreldresamarbeid er en viktig faktor i arbeidet med å fremme et godt miljø, et inkluderende fellesskap og forhindre sosial ekskludering.

Utenom den medvirkningen barn og elever har i egen hverdag, og foreldres medvirkning i direkte møter med barnehage og skole, er elevrådet, foreldrenes arbeidsutvalg (FAU), samarbeidsutvalg (SU) og skolemiljøutvalg (SMU) i skolene og samarbeidsutvalg (SU) i barnehagene sentrale arenaer for medvirkning.

INNSATS FOR ANDRE

Tekst: Solfrid Moen, lærer Ringeby ungdomsskole

Foto: Ragnhild Hjelmstad, assisterende rektor Ringeby læringsenter

Skoleåret 2019/2020 startet ungdomsskolen opp med et nytt valgfag, *Innsats for andre*. Det er 22 elever fra 8.-10.trinn som har faget i år. Målet med faget er at elevene skal bli kjent med hva det betyr å være frivillig og hvilke frivillige tjenester ulike organisasjoner trenger. Vi brukte høsten på å kartlegge hvilke tjenester vi kan tilby i kommunen, og vi gjorde oss kjent med frivillige organisasjoner som for eksempel Røde Kors og kommunens Nærmiljøsentral. Line Høyvesveen v/ Nærmiljøsentralen tok godt i mot oss, og hun hadde mye interessant å fortelle om tilbudet deres.

Etter høstferien fikk jeg gjort avtale om utplassering med Anne Margrethes familiebarnehage, Ringeby barnehage v/ Margunn Haugen, Nærmiljøstasjonen v/ Line Høyvesveen, Ringeby Læringscenter v/ Ragnhild Hjelmstad, Aktivitetssenteret på Ringeby eldrecenter v/ Berit Nylende og SFO på Ringeby skole v/ Marianne Dokken Langseth. Elevene er utplassert tre uker på samme arbeidsplass før det rulleres. et varierer hvor mange elever hver arbeidsplass kan ta i mot.

Skolen setter stor pris på at de ulike arbeidsplassene er så positive til dette samarbeidet, det er helt nødvendig å ha gode samarbeidspartnere for å opprettholde fagets relevans. Alle arbeidsplassene fyller ut et vurderingsskjema på hver enkelt elev, og dette utgjør en stor del av vurderingsgrunnlaget i faget.

Elevene får god innsikt i hvordan det er å jobbe med mennesker i ulike aldersgrupper og de får også oppleve hva som kreves av personlige egenskaper på de ulike arbeidsplassene. Så langt har elevene vært veldig positive til utplasseringen, og tilbakemeldingene fra arbeidsplassene har vært gode. Vi håper også at ved å prøve seg på ulike arbeidsplasser kan være en viktig del av rekruttering til ulike yrker i kommunen.

Suksessfaktorer for å nå målsettingene for de tre fokusområdene

Barn og unge:

- opplever inne- og utemiljø som stimulerer til lek, bevegelsesglede, utvikling og læring.
- opplever humor og glede i hverdagen.
- trives, har venner og føler at de er en del av fellesskapet.
- får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensiale.
- utvikler godt språk.
- er robuste til å møte utfordringer og motgang i livet.
- er faglig og sosialt rustet til å gjennomføre videregående skole.
- møter tilstedeværende voksne som tar dem på alvor, anerkjenner dem, er lyttende og legger til rette for gode samtaler og dialog.
- opplever at barnehagen og skolen fremmer respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og likeverd.
- skal gjennom samhandling kunne mestre balansen mellom selvhevdelse og se andre sine behov.
- medvirker i eget liv og samfunnet for øvrig.
- skal øve opp evne til refleksjon, kritisk tenkning handle etisk og vise solidaritet.
- lærer å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.
- utvikler gode holdninger, verdier og praksis for mer bærekraftige samfunn.
- forstår at dagens handlinger har konsekvenser for framtida.
- får gode naturopplevelser og blir kjent med naturens mangfold.
- blir bevisst teknologiens rolle i samfunnsutviklingen.
- møter engasjerte og faglig oppdaterte ansatte.

Utfordringer

- Alle barn og elever skal oppleve barnehage- og skolemiljøet som godt, trygt og inkluderende.
- Ny læreplan i grunnskolen stiller nye krav til læremidler (tradisjonelle og digitale). Det er kjent så langt er at staten gir tilskudd på ca kr 300/elev i 2020. Ei lærebok koster feks i snitt kr 500.
- Ha tilstrekkelig antall pedagoger og andre ansatte med rett kompetanse som gir trygge rammer og sørger for tidlig hjelp slik at alle barn og elever får utviklet sitt potensial.
- Barn og elever skal bli lyttet til og ha reell innflytelse på både det sosiale og faglige i barnehage-/skolehverdagen sin.
- Tidlig innsats. Det vil si de riktige grepene til rett tid.
- Gi barn og elever best mulig utgangspunkt for å gjennomføre videregående opplæring.

Plan for oppfølging

«Barnehage og skole på veg mot 2031. Kvalitets- og utviklingsplan» beskriver samfunnsmandatet. Dette konkretiseres i barnehagens årsplan og skolenes virksomhetsplaner som vedtas av samarbeidsutvalgene.

Barnehagene og skolene vil:

- arbeide kunnskapsbasert og systematisk for et trygt, godt og inkluderende barnehage-/skolemiljø.
- gjennom daglig arbeid ha stadig økt bevissthet rundt vurderinger knyttet til ivaretagelse av FN's barnekonvensjon, bla barnets rett til å bli hørt, få si sin mening og bli tatt på alvor.
- arbeide for å få til systematiske og gode overganger slik at det er en «rød tråd» fra start i barnehagen til avslutning 10.trinn.
- ha fokus på at gode læringsresultater øker sannsynligheten for gjennomføring av videregående opplæring.

- arbeide for godt samarbeid med foreldrene slik at foreldre opplever at de sammen med ansatte i barnehagene og skolene er «trekkhunder» for stadig bedre kvalitet.
- la læremidler som følge av ny læreplan (K20) bli tema i økonomiplanprosessen 2020.
- planmessig og systematisk følge opp videreutdanningsstrategien [*Kompetanse for kvalitet*](#) slik at skolene innen 2025 har tilstrekkelig antall lærere med godkjent undervisningskompetanse i norsk, matematikk og engelsk.
- legge til rette for at assistenter i barnehagene tar fagbrev som barne- og ungdomsarbeidere.
- ved ledighet arbeide for økt andel pedagoger i barnehagene.
- viderutvikle de profesjonelle læringsfellesskapene blant ansatte i barnehagene og skolene.

REINSJAKT MED FULLTREFFER

Beate Borgen Hovde, lærer Ringeby skole

For tredje året på rad sto reinsjakt på timeplan for 6.klassingene på Ringeby skole. Reinsjakta handler ikke bare om selve jakta, men inngår i et tverrfaglig opplegg hvor et av hovedmålene er å gi elevene kjennskap til kulturer og verdier i bygda vår. Det gir en helt annen læring og forståelse å få gjøre ting i praksis, ved å ta i bruk alle sansene, bruke kroppen, bruke hodet og bruke hjertet. Høgfjellet er vårt nærmiljø og tilbyr mange forskjellige muligheter for bygdefolket. Dette er viktig lærdom for elevene, da ikke alle har foreldre som har interesse for fjellet og forvaltningen av de ressursene det gir bygda. Reinsjakt har vært, og er, en viktig del av kulturen og «matauken» i mange hjem. Det å kunne ta på og studere de hule pelshårene, de runde klovene eller den myke basten på geviret, gir mer mening enn å se det på et bilde i læreboka. Å få følge hele prosessen fra dyret blir felt, til rent kjøtt serveres på fat handler om å forstå hvor maten kommer fra. Å dele opplevelser og skape minner sammen, både barn og voksne, kan ikke måles i hverken penger eller karakterer, men gir en verdi ved å skape tilhørighet.

Prosjekt reinsjakt starter på våren. Elevene/klassen skriver søknad til fjellstyre om å få jaktkort. Når «trekningen» av jaktkort er gjort, må klassen hente ut jaktkortet og «signere» på jegeravtalen.

Fjellstyret har stilt seg positive til opplegget, og gitt et kalvekort til skolen. Fjelloppsynet har bistått med kunnskap og veiledning og gjort det mulig for skolen å gjennomføre opplegget. For å kunne skape realistiske sjanser og komme på skuddhold, er det hensiktsmessig med få elever pr. gruppe. Skolen er dermed avhengige av at voksne jegere med nødvendige papirer kan delta, i tillegg til lærere som er jegere. Vi er heldige og har mange positive og hjelpsomme foreldre/slektninger, som stiller opp, til og med tar seg fri fra jobben for å hjelpe oss. De bidrar ikke bare som jegere, men som sjåførere, kunnskapsformidlere, tradisjonsbærere og motivatorer.

Årets 6.klassinger opplevde villreinfjellet på sitt beste! Etter mange timers forberedelser i klasserommet med å lese fakta om villrein, studere kart, se bilder og filmer og lære om klær og utstyr, kunne de endelig sette kursen til fjells.

Ikledd signalfargede capser og luer la spente elever og voksne i vei innover fjellet. 3-4 elever pr gruppe, sammen med 1-2 voksne. Flere av de voksne hadde egne jaktkort, så det var muligheter for flere fellinger. Etter noen timer i fjellet, kom meldingen om at det var skutt en kalv. Noen elever fikk plutselig opplevelsen de hadde håpet på, midt i fanget. Litt senere kom det melding om at en annen gruppe også hadde skutt en kalv. Det ble mye jobb med å slakte og bære. De elevene som ønsket, fikk bidra i arbeidet. For noen ble det litt vemodig å se det døde dyret. Med to reinsfall på en ettermiddag, ble det en dag, langt utenom ordinær skoletid.

En viktig del av jakta er å ta godt vare på kjøttet. Da kalven var mørnet fikk elevene, under veiledning, partere, skjære og kverne kjøttet. De måtte veie, pakke og skrive på vekt og type kjøtt på pakkene, før de havnet i fryseren. Som en avslutning på prosjektet inviterte 6.klasse fjellstyret og alle som hadde hjulpet til med jakta, til festmiddag på skolen. Elevene pyntet bord, stilte som servitører, og bød gjestene på velsmakende reinsdyrkarbonader og reinsgryte med tilbehør. Dette ble rett og slett en fulltreffer!

